

Миодраг Павловић

Светојорски дани и ноћи

(избор)

Света Гора подстакла је песника Миодрага Павловића да напише песме у прози које је објавио у збирци *Светојорски дани и ноћи*. Из те збирке одабрали смо следећих пет. Одгонетај их заједно с песником и одговори што детаљније на питања која он поставља себи, али и теби, о човеку, стваралаштву, просветитељу Сави, овом светом месту.

*

Јеси ли невидљивом сличан? Сродан бићима што се виде само у духу? Или те господар свемира познаје по телу и по тлу од којег је саздан? Да ли си предодређен знању? Радознао да преузмеш све што се преноси његовим дланом. Али длан се покреће једном малом руком.

*

Трагање за знацима и језиком природе толико је тешко да се стварање мора понављати у малом, не би ли постало јасно оно што је у великом и изворном облику постало нејасно. Према томе, од почетка смо у опиту с језиком творца.

Слојеви нејасности се слажу један преко другог иако то не значи да изневеравамо првобитни говор природе у стварању; ми само понављамо нејасност која је у природи језика, мада је у *нашој* природи да једино јасност разумемо.

61

ОПИТ – оглед, проба, покус, експеримент

ОСЛОВИТИ – обратити се коме обично у говору (речима, питањем); започети разговор обраћајући се (поздравом, именом, титулом); именовати

Кареја – монашки градић, својеврсна престоница Свете Горе; у Кареји се налазе конаци свих атонских манастира

конак – коначиште, ноћиште

жижак – најмањи извор светлости; свећица; фитиљ у кандилу

*

Имена су ти многа и добра. И само име је већ твоје семе. Име које те има и које ти имаш. Сви кажу име. Не надевај ми имена. Зато што већ имам име. И говорим у име. И радим у име. И као што моје име није само моје, тако ни твоје име није само твоје, него је раздвојено у свеопштост и налази се у сваком слову. И словљењу. И ословљавању. Ево нас с тобом, у имену.

*

Не кажем да сам те одгонетнуо. Али нисам ни твоје име одгурнуо у немогућност. Волим да говорим, јер те помињем. И да ћутим, јер о теби ћутим. И све обрнуто, истинито је. Кад говорим, о теби ћутим, и када ћутим, заједно с тобом ћутим. Моје кратко ћутање део је твог великог ћутања, и збивања које се у ћутању обавља.

*

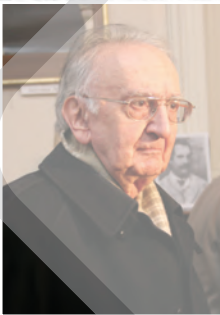
Неко удара на врата, не баш на врата моје собе у Карејском конаку, нити на врата терасе којом се долази овамо, али неко сву ноћ лупа у врата, бије по дрвеним плочама. Мој жижак се гаси над отвореним списима једног руског светитеља. Груби кораци одјекују ходником, удар корака има звук између копита и чизме. Ногу је много као да пролази читав караван празним ходником са дрвеним подом. Не плаше ме ти кораци, – ми смо овде навикли на различита похођења, – али ме обеспокојава што знам да у близини нема нигде никаквог ходника.

ЛИТЕРАРНИ КУТАК

- ◆ Која је тема сваке од наведених песама у прози?
- ◆ Шта је Света Гора својим миром и тајанственошћу изазвала у песнику? Које емоције, мисли и доживљаје песник везује за Свету Гору?
- ◆ Ко је песнику саговорник у првој песми? Која се бића *виде само у духу*? Ко је *предодређен* за знање?
- ◆ У другој песми стварање творца *мора се понављати у малом* да би нам *тако било јасно*. На шта се односи то стварање у малом? Да ли човек треба да разуме само оно што је очигледно, видљиво и јасно?
- ◆ У трећој песми вештом игром речима песник каже:
Име које те има и које ти имаш.
Како тумачиш ову мисао?

- ◆ Зашто песник тврди да је наше *име* *раздељено у својшћости* и да се налази у сваком слову?
- ◆ У четвртој песми песник није одгонетнуо загонетку. О каквој је загонетки реч? Шта значе говор и ћутање о некоме или нечему? Покушај да протумачиш мисао:
Моје крајко ћутање део је твоје великог ћутања, и збивања које се у ћутању обавља.
- ◆ Ко су непријатни ноћни посетиоци у петој песми? Да ли одједи корака долазе из стварног света?
- ◆ Чему је у соби Карејског конака лирски субјект изложен? Шта га онеспокојава? *Ко лута у врати и дије по дрвеним плочама?*
- ◆ У одељку *Појам о појму* прочитај дефиницију *песме у прози*. Покушај да једну од ових песама разврсташ у стихове. Шта би се друкчијим распоредом речи променило у структури песме?

Миодраг Павловић
(1928), песник,
есејиста,
драмски писац,

преводилац. Рођен у Новом Саду. Најпознатије збирке песама: *87 песама, Стуб сећања, Хододарје, Певања на Виру, Дивно чудо, Светојорски дани и ноћи, Улазак у Кремену, Есеј о човеку, Књија хоризонтиа, Међустејеник, С Христом нејремице*. Књиге есеја: *Природни облик и лик, Поетика жртвеног обреда, Есеји о српским јесницима*. Саставио *Антологију српског јесничтва од XIII до XX века* и *Антологију лирске народне поезије*.

ПОЈАМ О ПОЈМУ

ПЕСМА У ПРОЗИ

Песма која има све одлике лирске поезије (субјективност, сликовитост, осећајност, ритмичност, музикалност...), а написана је у облику прозног текста назива се **песма у прози**.

Она може бити различите дужине, од неколико редака до текста од једне, двеју или више страница.

Ова песничка форма негује се од XIX века. У нашој књижевности **песме у прози** писали су Јован Дучић, Иво Андрић, Миодраг Павловић и други.